

УДК 342.9

Варяник М.М.¹, Купін А.П.²

¹ студ. групи Ю-319 НУ «Запорізька політехніка»,

² к.ю.н., доцент НУ «Запорізька політехніка»

СУБ'ЄКТИ, ЩО ЗАСВІДЧУЮТЬ ВАЖЛИВІ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОЇ ІСТИНИ ФАКТИ, ДІЇ, ОБСТАВИНИ В СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Розвиток суспільства в напрямку розбудови правової держави в Україні обумовлює необхідність поглиблення демократичних тенденцій у відносинах між громадянином та державою. Ключове місце у вирішенні зазначених проблем юридичними засобами належить адміністративному процесу, в рамках якого важливе місце займає визначення правового статусу суб'єктів, які беруть участь в цьому.

Діючим Кодексом України про адміністративні правопорушення передбачено, що під час застосування заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення з метою дотримання принципу законності при проведенні таких дій, в них повинні приймати участь поняті.

Обов'язковість залучення понять установлена й при огляді речей, у невідкладних випадках і при відсутності особи, у власності (володінні) якої вони перебувають. Таким чином, законодавцем передбачена участь понять на стадії порушення провадження.

Однак не виключена можливість участі понять і на стадії розгляду справи, де, вони можуть виступати в іншій якості - як свідки по обставинах правильності дій посадових осіб і складання процесуальних документів.

Але при вирішенні цього питання спостерігається певна нечіткість. Визнаючи необхідність участі понятих, законодавець в той же час не визнає їх учасниками провадження.

В главі 21 КпАП, встановлений перелік осіб, що беруть участь в провадженні у справах про адміністративні правопорушення. До нього не включено понятих, хоча вони як і інші особи, що беруть участь в провадженні у справах про адміністративні правопорушення, відносяться загалом до осіб, котрі сприяють здійсненню провадження. Одні з них (свідки та експерти) є джерелами отримання доказів, причому об'єкт дослідження складають не самі свідки та експерти, а лише ті дані, котрі вони повідомляють уповноваженому органу або посадовій особі. Інші, серед яких перекладачі та поняті - потрібні для закріплення доказів або забезпечення необхідних умов адміністративного провадження. Всі ці особи, в межах свого спеціального призначення в провадженні у справах про адміністративні правопорушення, користуються визначеними повноваженнями.

Відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» виконавчі дії можуть провадитися у присутності понятих. Присутність понятих обов'язкова при вчиненні виконавчих дій, пов'язаних із примусовим входженням до нежилых приміщень і сховищ, в яких зберігається майно боржника, на яке звернено стягнення, або майно стягувача, яке має бути повернено йому в натурі; примусовим входженням до жилих будинків, квартир для забезпечення примусового виселення та вселення в них; примусовим входженням до будинків, квартир та інших приміщень, в яких знаходиться дитина, яка має бути передана іншим особам відповідно до рішення суду; при проведенні огляду, арешту, вилучення і передачі майна.

Як поняті можуть бути запрошені будь-які дієздатні громадяни, які не мають особистої заінтересованості в провадженні виконавчих дій і не пов'язані між собою або з учасниками виконавчого провадження родинними зв'язками, підлеглистю чи підконтрольністю.

Кількість понятих при вчиненні виконавчих дій не може бути менше двох. Понятий має право знати, для участі в провадженні яких виконавчих дій його запрошено, на підставі якого виконавчого документа вони здійснюються, а також робити зауваження з приводу вчинення виконавчих дій.

Обов'язком понятого є уважне спостереження за здійсненням процесуальних дій, які проводяться в його присутності. Після завершення процедури застосування тієї або іншої міри забезпечення провадження у справі про адміністративне правопорушення понятий зобов'язаний засвідчити своїм підписом у відповідному протоколі факт здійснення в його присутності процесуальних дій, зміст зазначених дій та їхні результати.

У протоколі про застосування конкретного заходу забезпечення провадження у справі в обов'язковому порядку робиться запис про участь понятих.

Якщо буде потреба, понятий може бути опитаний як свідок. Отже, він зобов'язаний з'явитися за викликом судді, органа, посадової особи, у провадженні яких перебуває справа про адміністративне правопорушення, і дати правдиві показання, повідомивши все відоме йому в справі й відповівши на поставлені питання.